

De stichting Work-Study en de Work-Factor Raad willen een platform bieden aan Work-Factor gebruikers, arbeidsanalisten, cost engineers en industrial engineers om problemen, oplossingen, ideeën en tips te bespreken. Daartoe zullen we regelmatig een WS Tip sturen aan “WF-leden” en geïnteresseerden.

Mocht dit bericht niet op het juiste adres aankomen stuur het dan door naar geïnteresseerden en laat ons dat weten, svp.

Hindertoeslag, HT

Men kan zich voorstellen dat het werk en/of de werkomstandigheden kosten voor de werker met zich meebrengen of zodanig hinderlijk of asociaal zijn (in de zin van gebrek aan normaal sociaal contact) dat het niet meer als “normaal” kan worden beschouwd en de werker hiervoor een **financiële vergoeding** dient te ontvangen. Hiervoor kunnen richtlijnen worden opgesteld die veelal in de CAO (kunnen) worden vastgelegd.

We zullen een dergelijke richtlijn bespreken, een richtlijn opgesteld door de Soc.-Econ. Afd. van PZ & AV van Philips NV. In deze WS Tip deel 3.

Deel 3

4. Toelichting op de zes werkaspecten, vervolg

4.5. Lichamelijk zware arbeid

Bij lichamelijk zware arbeid wordt de HT-trap op systematische wijze vastgesteld met behulp van de hierna opgenomen toelichtende tabellen zwaartetoeslag (zie bijlage 2)

In deze tabellen zwaartetoeslag worden de elementen gevolgd en gekwantificeerd, die in een bepaalde situatie een versturende invloed kunnen hebben op het evenwicht tussen “inspanning en ontspanning”.

4.5.3. Tabel 3: dynamische en statische arbeid

Er dient een keuze te worden gemaakt uit de tabellen:

Tabel 3a = de arbeid is overwegend dynamisch,

Tabel 3b = de arbeid is overwegend statisch.

ad tabel 3a dynamische arbeid

De arbeid is overwegend dynamisch, wanneer spiergroepen afwisselend worden belast en ontlast. De hoeveelheid belaste bewegingen en de afwisseling in krachtsuitoefening hierbij zijn van invloed op de mate van vermoeidheid die kan optreden.

Tabel 3a. heeft een ingang voor deze hoeveelheid belaste bewegingen via de kolom “stuks per uur” en een ingang voor de afwisseling in krachtsuitoefening. Het gevonden percentage is, evenals de uitkomst van tabel 2, een toeslag in procenten op het gewicht of op de kracht.

ad 3b tabel statische arbeid

De arbeid is overwegend statisch wanneer spiergroepen worden aangespannen zonder dat er sprake is van “bewegen” (in de houding staan, op ladders werken, roeren in taaie vloeistoffen, vasthouden, etc.). Dit kán in extreme situaties slechts kort worden volgehouden.

De tabel geeft 3 mogelijkheden:

1. Enkelvoudig licht: spiergroepen (arm, been of hand) worden langdurig licht aangespannen (vasthouden, gebruiken licht gereedschap = knijpen).
2. Enkelvoudig zwaar: spiergroepen worden zwaarder belast (aanhalen van moeren, duwen of trekken van zware voorwerpen, bedienen zware pedalen, etc.).
3. Totaal zwaar: meerdere spiergroepen blijven aangespannen (b.v. staande op ladder gaten in muur boren).

Het gevonden percentage is, evenals de uitkomst van tabel 2, een toeslag in procenten op het gewicht of op de kracht.

4.5.4. Tabel 4: bestemd om de hinder te bepalen bij cyclische arbeid

Er is sprake van cyclische arbeid wanneer:

- Het te verplaatsen gewicht of de uit te oefenen kracht in verband met het repeterende karakter nauwkeurig te bepalen is;
- de handelingen een herhalend karakter hebben;
- de cyclustijd bekend is;
- vrijwel alleen sprake is van armbelasting;
- de tijd van "het aangespannen zijn" van de spiergroepen nauwkeurig te bepalen is (belaste tijd);
- het kiezen van een rustperiode naar eigen behoefte vaak problematisch is (b.v. in verband met het proces- of machinegebonden zijn).

Voor het vaststellen van de hindertrap worden eerst de belaste tijd (bt) en de cyclustijd (ct) bepaald. Door de belaste tijd door de cyclustijd te delen en in procenten uit te drukken ($bt/ct \times 100\%$) krijgt men de verticale ingang van de tabel 4 (afroeden op dichtstbijzijnd veelvoud van 5). Het "gecorrigeerde gewicht" (het feitelijke gewicht verhoogd met de toeslagen uit tabel 2 en 3a. of 3b.) is de horizontale ingang van tabel 4. Via deze ingangen kan uit de tabel de hindertrap worden afgelezen. Dit gegeven dient te worden overgebracht naar formulier A, met daar de toevoeging van de onder die omstandigheden te werken tijd in procenten.

4.5.5. Tabel 5: bestemd om de hinder te bepalen bij niet-cyclische arbeid

Er is sprake van niet-cyclische arbeid wanneer:

- het te verplaatsen gewicht of de uit te oefenen kracht door schatting moet worden verkregen;
- de handelingen niet herhalend zijn of worden onderbroken door andere handelingen;
- er geen cyclustijd is te bepalen;
- er overwegend een gecombineerde been/lichaam- en armbelasting is waar te nemen;
- de tijd waarin de spiergroepen zijn aangespannen (belaste tijd) door schatting moet worden verkregen;
- het kiezen van een rustperiode naar persoonlijke behoefte vaak niet aan tijdstip en tijdsduur gebonden is.

Rekening houdend met een 8-urige werkdag dient eerst de belaste tijd (bt) in uren per werkdag te worden bepaald. Naar analogie met ervaringen bij cyclische arbeid blijkt dit de $40\% = 3,2$ h per werkdag niet te boven te gaan.

Vervolgens wordt het "gecorrigeerde gewicht" bepaald door het gemiddelde gewicht te schatten en te verhogen met de toeslagen uit tabel 2 en 3a. of 3b.

De vermenigvuldiging van het "gecorrigeerde gewicht" (kg) met de belaste tijd (h/dag) geeft een uitkomst (kg/dag) waarmee met behulp van tabel 5 de grootte van de HT-trap kan worden vastgesteld.

Dit gegeven dient te worden overgebracht naar formulier A, met daar de toevoeging van de onder die omstandigheden te werken tijd in procenten.

4.6. Ploegennachtdienst

Bij ploegennachtdienst wordt de toekenning van de hindertoeslag (maximaal 1^e HT-trap) bepaald door het aantal aaneengesloten nachtdiensten, dat op het ploegendienstrooster van betrokkene voorkomt. Het dienstrooster is derhalve bepalend voor de hoogte van de hindertoeslag in trap 1 (zie de bijlagen 5a en 5b).

5. Procedures en regels

5.1. Richtlijnen arbeidsvoorwaarden (rav 55)

Voor de procedure wordt verwezen naar RAV 55 (zie bijlage 6).

Deze procedure (opstellen van de hindertoeslagaanvraag door de Lokale HT-commissie en het ter advisering voorleggen van nieuwe hindersituaties aan de Centrale HT-commissie) heeft ten doel het bereiken van een goede afstemming met betrekking tot de toelaatbaarheid, de eensluidende interpretatie van hinderlijke werkomstandigheden en het opbouwen van een landelijke jurisprudentie.

5.2. Soorten formulieren

Bij het invullen van de formulieren kunnen het schema hindertoeslagen (bijlage 1), tabellen zwaartetoeslag (bijlage 2) en de voorbeeldformulieren van dienst zijn.

We onderscheiden:

Formulier A (bijlage 3: vuil, klimaat, etc.);

Formulier B (bijlagen 4a, 4b en 4c: lichamelijke zware arbeid);

Formulier C (bijlagen 5a en 5b: ploegennachtdienst).

5.3. Aanwijzingen voor het invullen van formulier a en b

Per aspect dient het aantal hindertrappen te worden vastgesteld en ingevuld (lichamelijk zware arbeid eerst op formulier B en dan overbrengen op A; de overige aspecten rechtstreeks op A). Daarbij moet ook worden aangegeven (in procenten van de normale werktijd) welk deel van de tijd onder die hinderlijke omstandigheden wordt gewerkt.

Door deze gegevens in hun onderlinge samenhang te beoordelen op voorkomen, belangrijkheid en tijdsduur kan zowel de uiteindelijke hindertrap als de tijdsduur in % waarin deze "totaalhinder" geldt worden ingeschat. Deze uitkomsten worden in de kop van formulier A vermeld. Het werkaspect op basis waarvan de grootte van de hindertoeslagtrap voornamelijk (of uitsluitend) is bepaald, dient te worden omcirkeld. De tijdsduur wordt als volgt afgerond, waarbij minder dan 10% wordt verwaarloosd:

10 tot 25% = 25%

25 tot 50% = 50%

50 tot 75% = 75%

75% en hoger = 100%

In sommige gevallen is het moeilijk om aan te geven wat de tijdsduur is dat de hinder zal worden ondervonden.

In dat geval wordt er voor het percentage tijdsduur naar rato (NR) ingevuld, hetgeen betekent dat kwartaalbetaling pas zal plaatsvinden wanneer het percentage tijdsduur aan de salaris-administrateur is opgegeven.

5.4. Aanwijzingen voor het invullen van formulier c (ploegennachtdienst)

Hindertoeslag voor ploegennachtdienst wordt onafhankelijk van de andere aspecten behandeld en toegekend (formulier C). Dit betekent dat medewerkers die in aanmerking komen voor een hindertoeslag voor ploegennachtdienst, naast en onafhankelijk van deze toeslag eveneens in aanmerking kunnen komen voor een hindertoeslag die voortvloeit uit de andere hinderlijke werkaspecten.

Het voor betrokken medewerker geldende dienstrooster is bepalend voor het vaststellen van de hoogte van de hindertoeslag (maximaal trap 1): De voorwaarden waaraan het rooster moet voldoen zijn geformuleerd op het Hindertoeslag-ploegennachtdienstformulier C. Zie hiervoor bijlage 5a en 5b.

Voor reacties naar

Secr. Stichting Work-Study / WORK-FACTOR Raad

Fax. +31.40.201.0432

E-mail work-study@onsmail.nl

